

Wiener Stadt-Bibliothek

129507

E. K.
A

A 360

R22
D22

Lo WEdm

No 9225

THEOLO:

GICAE FACVLTATIS VNIVER:

salis studiij Viennensis Doctorem, in

PAVLVM non Apostolum, sed

sua farinae hominibus tra-

ΤΗ ΠΡΟΣΘΗΚΗ ΤΙΤΙ =

μύρον, Sperd-

tum

RETALIATIO.

7N 176894

FACULTATIS THEOLOGICÆ
professoribus, Decano &
reliquis, Almæ Vniuersita-
tis Viennensis cōdemo-
natoribus suis in
Christo ami-
cis.

PAX Dei, & Domini nostri Iesu
Christi uobiscum, Amē. Amici,
En cecinimus uobis hactenus, nūc
uero ijdem uobis lamentamur,
Id est, Nihil non egimus, agimus
q̃ ubiq̃, armatura uerbi dei, tum
a dextris, tum a sinistris adgrediē-

res, ut uos resipiscatis tandē, Amici-
cioribus non semel a uobis spectis
literis, seu eriorē (ut i uobis uidebitur)
accipite liturā hāc, atq; eidem
ad sarcinatā barbariem, Legite, et
uel adhuc (si placeat) agere pergite
quod agitis, Atqui o utinā aliquā-
do cum Christo redeatis in gratiā
Valete, Iglæ in Morauis, XXVI
Aprilis. Anno. XXIII.

Paulus Speratus.

A 4

20 FACVL^s
TAS THEOLOGICA
studij Viennensis Lecto-
tori in Christo,
Salutem.

Scripsit ijs paucis diebus facultati Theologicæ
Universalis studij Viennensis Doctoribus, Pau-
lus Desperatus, Speratam dicere uoluimus, tum
Musicam nescio quā cantilenam, tum latinulam
Epistoliolum, Et eadem, patria lingua scriptam,
quandam adfarcinatam barbariem. Id hac sorsan
fichim ratione ab eo est, ut scilicet Pyrgopolini-
cem frustra nobis putantem imponere, tum uarijs
artibus, tum linguarum diuersitate, crederemus
inutuatam. Cantilenā eam, iocosis quibusdam can-
tōribus concinnandā, protinus releguimus. Duo
reliqua, non sine Democritico risu, perlegimus ci-
tis oculis. Rati reprehensione dignum, in uicis
nugis ijs, consumere bonas horas. Longa inter nos
deinceps disceptatio respondendum Sperato fu-
erit nec ne. Et si respondendam, barbaram, an la-
tine, uel utroq; modo potius. Placuit tandem uo-
tātum idiomate, id est latine, paucis tamē in pra-
sentia

sentis respondere. Sit Speratus ipse bilinguis, in-
 mo si malit πολύλογος. At Latine lingue nūc
 tantūmodo satis nobis. Non apta bubus Clitella-
 rum sarcina. Et, ut inquit Placcus. Dente lupus, Prouer-
 cornu taurus petit. Respondendū autem hac præ- Prouer-
 fertim ratione uisum nobis, quod is ueluti ὄφθαλ-
 ῖνος, ultro nos ad pugnam prouocet. Quid,
 quod inculcet sepius, non audere nos obtusis suis ia-
 culis responderi? Vtberat leo stimulatus, muscu- Prouer-
 lum. Pernitet tamen, ac pudet nos candide lector, biam.
 in isthac tam futili causa, dies duos integros con-
 truiisse. Sed forsitan pudendo hoc labore nostro,
 Speratus ignobili uulgo reddetur celebrior. Igiture
 a Latimdo Sperati epistulolo initium sancti- Prouer-
 tes, sic in imperitum, barbarumq; hostem, biam.
 eius obtusa, plumbeaq; tela latine re-
 flectere nobis libuit. Vicine Pan-
 nonie, iij. Calendas Iunias.

Anno ab orbe redem-

pto. M. D.

XXIII.

A ij

Speratus.

Pax Dei, & Domini nostri Iesu
Christi uobiscum Amen. Amici,
Facultas Theologica.

AFFECTAMVS summopere, quod ab initio
Epistololi tui nobis, ueluti amicis, precaris, et op-
tas, ut pax scilicet Dei, et domini nostri Iesu Chri-
sti nobiscum sit. Hæc nimirum pax, si uere nobis
affuerit nec tua, nec impura, insanaeq; plebis, cui
placere studeas, cōuitia formidamus, nec uirulētos
carpentium stulte morsus, nec tandē iniquorum, im-
piorumq; hominum ullo modo ueremur insidias.
Prouer- Nam si deus pacis autor, pro nobis, quis contra
bium. nos? Mirū nobis Sperate, nec iniuria quidē, uisum
est, quod in epistololi tui principio, unus inter tot
milia ausus fueris, Pauli Apostoli, (quod sepe fa-
cis) peculiarem titulū temere usurpare. Nū sicut
nomine, Doctoratuq;, ita quoq; re ipsa eisdē Aplo
te extimas fūre similes? At Paulus Doctor gentium
spiritui sancto, pieq; seruienti, ad pacem, tranqui-
lamq; fidelium unionem tam puris, tū castis uerbis,
scriptisq; suis, constātes cunctos hoīes cōuocabat.
Tu uero uice uersa spurcaram suam more carni,
illecebriisq; uigilanter indulgens, uentosos paucos,
idest, tibi similes, ad cruentum bellum, dissidiumq;

CONATIS

coneris inducere. Verū (ut inquit ille). Nō ledūt Prouer=
 eius rusticorū iacula. Ille namq̃ ecclesiæ prelatos, biam.
 Antichristos, doctos in fide boies, asinos, insulsos,
 fitnos, Pascales, & huius generis p̃fanis cognomi=
 nibus mille alijs, nuncupasse legitur. Immo absit,
 ut obscena hæc, in sanctā nenerint eius mentem.
 Tibi hæc & ipsa priora, tam ludas sunt, q̃ nuces pu=
 eris. Ille polybistor Euangelicorū nucleum, hoc est
 veram Christi sensum. Tu aut̃ exteriorē corticē,
 distortamq; ex eisdem sententiā, infirmis blateras
 delirarum more Anaxim. Quid multa? Tantū tu Prouer=
 Paulule pauxillule, Doctoruleue (utimur enī ver bium.
 bis olim tibi a te tributis) a magno illo Paulo, gē=
 tiam Doctore distas, quantum Hypanis Vento Prouer=
 diffidet Eridano. Immo tantū, quantū a lacis an bium.
 gelo, angelus tenebrarū. Alius apte, prudēterq;
 præterea usum, absq̃ Dei, et Christi lesu precari
 nobis pacem, qui ea (ut fertur) cōtinuo equis, atq; Prouer=
 quadrigis, nētose plebi incalcas, & prædicas, quæ bium.
 inter Christi domini illasum prius gregē, exitiū
 & pariam, & nutriūt iam exortū. Vide Sperate
 ne dum ignare, profinaq; turba complacere stu=
 des, conslāti, solidaq; displiceas ueritati. Illud tibi
 Flacci Valerij exoptandū potius. Eripe me popu prio Ar=
 lis, & habenti nubila terra sancte pater. Vide rar gonanticō
 sue ne inter eos iure a prudentioribus numereris,
 de quibus retulit Ezechiel. Eo quod (inquit) De- Cap. 13.
 ceperint

Prover-
bium.

ceperint populum meū dicentes pax pax, & non
est pax. Et ipse edificabat parietē, illi autem lini-
ebant cum luto absq; paleis. Difficile Sperate po-
pularum fauorem studiosi uenari, & cū prudenti-
oribus, ueritatib; amicis, pacem colere. Prius
præterea tibi pacem compara, & tandē ea parta,
a te alijs exoptanda. Turpe nimirū hostem pacis,
amicis pacis ciuilem, cōprecari pacem. Veluti si
sordidus diues quispiam, munificos esse homines cō-
monuerit. Virtus cui a uirtuosis tantūmodo præ-
dicanda, ne forte cum prædicaueris nobis pacem,
ipse pacis hostis deprehendaris.

Speratus.

En cecinimus uobis hætenus.

Facultas Theologica.

Prover-
bium.

AGITVR annus ab hoc secundus firmē, quo
certus ob multorū non futiliū hominū testimonia,
rumor deletus ad nos est, te aduocato ctiamnum
pluriū tui similiū patrocinio, aduersus Viennēses
Theologos quippiā accuratissimè meditari. Quā-
tam nobis incussisset formidatā formidinē isthæc
tua tam destituta meditatio, si non fuisset Sperate
intus, & in cute antea nobis notus? Mirabamur
quom ad finē barbaricæ huius lectionis uenissetis,
non esse in toto hoc libello uel minimam micā salis
Verum mirari mox desuimus, postq̃ in mentem
nenerat,

uenerat, qualis fuerit huius barbarie primus au-
thor. Quam ueram iactatū vulgo hodie latrantē
canem nunq̃ prædā capere. Nec inuis inficiat Spe-
rate esse hic Vienna, q̃ plures, q̃ hanc tuam barba-
riū & legant aude, & ueluti ex Delphico ora-
culo emissam, vulgo prædicent. Mira leuiū hoīm
peruacacia, ut nullum sit tam infulsū opus, quod
teste careat cōprobante. Quæres forsā quoniam
fuit, q̃ tuam hanc barbariū in cœlum tollant? Scias
Sperate dumtaxat eos esse, q̃bus extimas nos in-
dignos, idest Speraticæ farinæ nō ab similes. Si ta-
libus studiū hoc nostrum indignū putas, consule
quid de ijs agendū tandem fuerit. Elaborandū enī
ut huic hominum generi & locus, & dignū quoq̃
officiū tribuatur. Nec aptius excogitari quicq̃
potest, nisi ut ij Paulo iudicio tuo eruditissimi aut
i Seculo Lathomias, aut breues Gyarot mox mūt-
tantur. Pōterunt & ij omēs etiam in Myconium
relegari. EN CECINIMVS VOBIS (in-
quit) HACTENVS. CERTE quid alijs ha-
ctenus decantasti, nescimus, nobis autem non nisi
meras Namas, ac aniles plūs, q̃ fabulas cecinisti.
Num eam canidenā cecinisse te dicis, quam cum
isthoc epistoliolo tuo, cūq̃ adfarcinata ei barbarie
huc nobis ruferrime destinasti? Fuerunt nō pauci
qui concentū quempia musicam te nobis cecinisse
suffragarētur, cūq̃ olim cōcentū tuo huic epistoli-
olo sub-

Prouer-
bium.

Prouer-
bium.

Prouer-
bia.

Prouer-
bium.

oīdo subnotandū forsē quod in eo, versiculorū in-
 terstitia sesquipedalia fuerint ferme comia. An al-
 lusum potius ad Euangelicū illud relatū a pueris
 in foro sedentibus, qui clamātes coequalibus dicūt
 Cecinimus vobis, et nō saltastis lamētātimus, et
 nō planxistis. Sed hæc (ut uidet) ad hoc propositū
 Pestus pō. despectus agerit. forsā Præfata more, ueluti fu-
 lib. 14. erit de nobis apud te penitus cōclamatū, ad sumus
 Prover. ipse nostrū te cecinisse dicis. Sed capiti cane talia
 11. Arnei Paule insano, rebusq; tuis. Quod si per hæc literas
 dos. intelligis antea nobis missas. His certe uicifim re-
 cimus satis multis. Cupimus tandem ambigua
 hac de re, ex te fieri certiores. Edocti enim a te,
 dulcius tibi quippiā forsūtā recinemus. QVOD
 subdis.

Speratus.

Nūc uero ijdē uobis lamētāmur.

Facultas Theologica.

LATINIVS dixisses, nunc uero ijdē nos La-
 mentor. mentāmur. In tota Iudæa (inquit Hieronymus
 Esdræ primo capite) agebant Iosiam, et qui præ-
 sedebant cum uxoribus lamētābantur cum usq; in
 hunc diem. Cicero Tusculanarum. q. libro primo.
 Nam hæc quidem uita (inquit) mors est, quā la-
 mentari possim, si liberet. Sed hoc quoq; adscri-
 nata barbarie tue forsūtā ascribendū. EXPO-

NENS quod mox dixerat sic inquit.

Speratus.

Idest, Nihil non egimus, agimusq;
q; ubiq; armatura uerbi Dei tum
a dextris, tum a sinistris adgrediē-
tes, ut uos resipiscatis tandem.

Facultas Theologica.

NIHIL egisti hactenus, agisq; in presentia
Sperate, quo rebus tuis apte, prudenterq; consula-
eris quouis modo. Scripsimus abunde, quom tuis
primis literis responderemus, quamam ratione,
quibusue medijs dissolutū dedecus istud tuum, pon-
tueras refarcire. Veram speretis amicis, paternis-
q; monitis, sensui semper tuo qualicūq; aut male
tibi consulentiū, malueris inherere. Quare in-
stius tibi, q; nobis iocundam hanc tuam (ni desipis
omnino) impatandam ducet. An armatura uerbi
Dei tum a dextris, tum a sinistris fueris nos ad-
gressus, adfarcinata epistulolo huic tuo barbaria
etiam lippis, atq; cōsoribus indicat euidenter. Nū
sic insulse cōminari, pie praesertim tecū in re male
tua agētib; ex Paulo Paule didicisti Vix sic aris,
percutiq; grassatores, spoliatorum causa insontes in-
atores adgrediantur atrocium. Vnde scētum est, ut
non fidele primū fronte, barbariae huius fuisse te

2. Cor. c. 6

B 4 credidimus

credidimus auctorē. Si hoc genus hominū Paulu-
num fuerit extimandū, pergamus omēs uiperinis
moribus, impudentissimiq; conuitijs uel optinor
quosuis homines diriter infectari. Sed absit hoc ab
homine non tantū nomine Chriftiano. SVBIN-
FERS stolidam, cur sic nobiscū egeris, rationem
ut nos scilicet a te moniti resipiscamus tandē. De-

Prouer-
bium.

Hor. I. pos

Plutar. in

Apoph.

Prouer-

bis.

Persius

saty. 5.

Prouerb.

3. 4. de

ponto.

Prouerb.

Naso. 2.

de arte,

ut ceteri.

sipit at prudens stolidi mandata capessens, iniuria
Sperate a nobis petis, qđ eramus iure a te antea
petituri. RESIPISCATIS TANDEM in-
quis. Risum teneatis amici. En scapha scapham
promocat. En agrotus penitus, medico cōsultit pe-
ritissimo. En alius Cato docere Calones pergit.
Immo sus Minervam. O felicem tempestatē hanc
nostram, in qua tertius e celo cecidit Cato. En re-
bus magna iam ex parte perditis, spes prater spē
oritur desperatis. Si paucos ante menses tu, uel
quispiā tui similis facultatē hanc nostrā, ut resipis-
ceret, monuisses, I bibe dixisset, purgātes pectora
succos. Quicquid ex intota nascitur Anticyra. RE-
SIPISCATIS tandem, inquis. Num Sperate re-
sipiscet quispiā insulsi monitoris sequens monitū?
I adgrederet cubiculariat ancillas tuas, qbuscū tibi
cōmertū gratum seruis, ut he resipiscant tandē.
Resipiscant autē si loles exemplo, uices tibi sum-
itē ceteri. delegarint.

RESIPISCATIS TANDEM inquit.

Et cur

Et cur sapiens Sperate, desipientiū monitor, hanc
 a nobis respicientiā tam anxie affectas? An extima-
 mas respicere nos, si doctrinā, uirā, moreq; tuos Prouerbi
 albis equis imitari conabimur? Sed, quis prudens a plura.
 cecum ducē sibi statuit? Attica musa num sequetur Caricā? Phrymondem iubes imitetur Socra- Ariston
 tes? Speratum ducē parēt, qui non nouerit. Non Lucanus
 mirum prudens lector a nobis Speratū petere, ut
 respiciamus. Quandoquidē sumus iuxta perperā
 arrogatū sibi suumū sapientie gradū. Lupi, hirci
 nebulones, obtusi ingenio. Antichristi, Archifidi,
 meretrices, infidelitatis ministri, heretici, scholares,
 tortores, demonibus obsessi, in experti, indocti, im-
 pii, Sophiste, idolatrae, fidei ignari, ignorare nos
 quid deus, quid Christus sit. Et breuiter nihil nos
 de Deo scire penitus. Ludus sibi, not A sinos nomi-
 nare. Q VAERES forsā lector eandē cur im Problem
 manus hęc monstra ab humana effigie discernere ma-
 nequinerit Desperatus? AN quod is mirā quan- Sperati
 dam Manū contraxerit ex parentibus? AN qd ballucina
 maledicus hic homo nunq didicit benedicere? AN tio.
 uero, quod brutus ipse, brutos existimat cunctos
 alios? AN certe, quod dum hęc scriberet, a malo
 demone obsessus, fuerit mente captus? VNT qui
 patens Speratū Circeae Magia, quoties libuerit
 tuū se, tū facientes sibi ceteros, in monstra, imma-
 nesq; ferae suetum cōuertere. Q VID ergo mirū.

si in feram, monstrumq; speratus uersus, p̄p̄ ferinis
 monstrosusq; nominibus nuncupet Viennenses?
 QVIS, (inquit) is est, qui uos in tam ferinus fa-
 cies transfouit, aut? Terra in qua filius, uel si malis,
 Leopardus semine permixto genitus. Iumo uero
 monstrum ingem nulla uirtute redemptū. Quid
 quod speratus fuisse sectator uite, uixq; dignus
 porcos pascere Pirithoi, scrophæos clauos, sullos-
 q; pucillos Theologos mancipat Viennenses? Nec
 mirū. Nam, ut dicitur, Tractat fabrilis fabri. At-
 tingit lingua dentē, qui doluerit. ASININA ca-
 pita (Speratus inquit) estis. Vile animal asinum,
 sperate, natura genuit, et te uicia penitus detur-
 parunt, Aut si libet id ipsum referas in parentes.
 Quispiam, optimū, nasutum tamē uirum olim as-
 num per contumeliā nuncuparat. At is clanculū
 adiit conuiuantē, blasphemūq; hominem, cumq;
 liquido, uire olido, copiosq; stercore, & uertice ad
 imos pedes astutum perluit. Quid agis asine, ex-
 clamat procax ille. Natiū (inquit) asini officiū.
 ASINI (inquit) estis. Quid si te nullū uerius, aut
 cuculum quispiā nuncupabit? RESIPISCATIS
 tandem inquit. TV uideris prudens lector, quis
 nostrum dignior, ut resipiscat, fuerit. ET cur Spe-
 rate nos asinos esse dicis? QUA nescitis (inquit)
 quid sit deus, quidue Christus. A temetipso hæc di-
 cis Sperate, an alij tibi dixerunt de nobis? Si a te
 ipso.

ipſo. Num iura patiuntur, ut tibi exhibeas testi-
monium: ſi alij hæc de nobis dixerint. Diſſereamus
omnes, ſi talia iniuria, aſcripta nobis, nō ſint tuis
teſtibus iure optimo tribuenda. NESCITIS (in-
quis) quid ſit deus. Immo nec Chriſtus quoq;. Si
nihil præter hæc aliud ſcripſiſſet in hac adſarcina-
ta barbarie, abunde ſatis ex hoc uno, ſperaticam
temeritatē diſcoſceret quicq; prudens. ET CUR
ſperate neſcire nos deū tam temere, tamq; perſi-
naciter aſſeueras? Cum teſte Damasceno ab initio
lib. primi, cum quod eſt Deum eſſe cognitio, natu-
ra omnibus ſit inſerta. Nam, opinione tua orator
maxime, apud Ciceronē de legibus lib. primo le-
giti, nullam eſſe gentē neq; tam immanſuctā, neq;
tā ſerā, quæ non, etiā ſi ignoret qualē habere Deū
deceat, tamen habendū ſciat. DICES forſan, quid
Deus ſit ſub propria ratione, neſcitis. O inſuſum
cerebellum. O caput ſine pectore, O ſine ratione
animal. An putas ſperate poſſe ab homine ſciri
quid ſit ſub propria ratione Deus? Legiſtine illud Cap. 11.
apud Matthæū? Nemo nouit filiū niſi pater, neq;
patrē quis nouit niſi filius &c. Inſinitam enim, ac Regula.
ſumme perfectiū non poteſt niſi ab infinito, & ſum-
me perfectio intellectu ſciri quid ſit. Cyrillus cap.
34. lib. 9. in euāgeliū ioānis. Nullus naturæ Dri-
tatis, inquit, & capax intellectus eſt, ac idcirco ſurioſus
eſt, qui audet temeraria ſcrutatione rimari quid-

nam

Deus qđ
sit.

nam Deus secundū naturam est etc. NESCITIS
(inquit) qđ est Deus. Putar ne sperate non legisse
nos caput quātū primi diuinarū instit. Lactāij.
Ca. 7. 13. preparatiōis Eusebij. Primū naturalū
q. Annai Seneca, Primam de natura Deorū. M.
Tullij. Timē Platonis, ceterosq; scriptores, qui
gentiliū de Deo sententias abunde referunt? Posi-
donius (ut lib. 7. refert Laetius) Deum sic definit
Deus est animal immortale, rationale, perfectū
sive intellectuale, beatū, a malo omni remotissimū
providentia sua mundum, & quae sunt in mundo,
disponens omnia. Cicero in Cōsolatione ip̄ verbis
Deum definit. Nec uero Deus ipse, qui intelligitur
(inquit) a nobis, alio modo intelligi pōt, nisi mens
soluta quadā, & libera, segregataq; ab omni cō-
cretionē mortali, omnia sentiens, et omnia mouēs.
Paulus apostolus cap. primo 1. & epistole primae
ad Timotheū ip̄ sermōe uerbis interpretatur quid,
qualisq; deus sit. Deus est natura princeps, beatus,
& solus potens, rex regū, & dominus dominantū,
qui solus habet immortalitātē & lucem inhabitat
inaccessibilem, quē nullus hominū uidit, sed nec ui-
dere potest, cui est honor, & imperiū in sempiterna-
nam. Augustinus exponens cap. primum Euangelij
Ioannis ait, Deum esse substantiā quandā uiuam,
perpetuam, omnipotentē, infinitā ubiq; prae-sentē
ubiq; totam, usq; inclusam. Libuit hoc loco ad
cōuincendā

edudicendam sperati perniciaciā Simonidis factū
 prudens ex Ciceroe referre. Is enim quom tyrā Pritho de
 nus Hiero ab eo peteret quid, aut qualis sit Deus, natura
 deliberandi causa sibi unā diem postulavit. Quom decorum.
 idem ex eo postredie quæreretur, biduum petiuit.
 Quom sepius duplicaret numerū dierum, admi-
 rantq; Hiero quæreretur, cur ita faceret. Quia quā-
 to (inquit) diutius confidero, tanto mihi res inde-
 tur obscurior. DICITE mihi (inquit) qd sit Chri-
 stus. Augustinus exponens illud iohannis capi. 5. Christus
 Quia plim bonis est. Quid est Christus? Verbum quid sit.
 dei (inquit) habens hominem. Athanasius definit in sym-
 Christum esse Deū, & hominem. Cassiodorus in bolo.
 cōmentarijs psalmi. 2. Christus (inquit) est Deus,
 anima rationalis, & caro. Si sententiam nostram
 quid, qualisq; Christus sit, instanter exposcatis, eā
 accipe uerbis paucis. Christus est Deus, & homo,
 eri, & sapientia patris humani generis redeptor
 superbiorū hostis, blasphemorū flagellū, seducto-
 rum punitor acerrimus, hostiū pacis seuerissimus
 infestator, uenerum, arrogantē, uentosum, blas-
 phemūq; speratum, cuiq; adherente sibi incon-
 stante turba, plim misere irasurum ad Orcū. Non
 sperate ex iam iam dictis (nisi cautijs) clare uia
 des, huius inter nos litis, effectum, lacrumq; (Id enī
 ex palcstra huius uictoria praxiam uolens pro-
 mūtis) reportasse nos, pēq; sub iugū uoce mittendū
 possidere

possidere iam nullū INGRESSIT suspensionē Spe-
rate sagacibus quibuslā, quod nullam omnino in
hac adfarcinata barbarie tua, nec genitoris, nec
genitricis, feceris mentionē. Narrant historia in-
gratos quoslā filios fuisse utrumq. parentum, vel
alterum, quod sinistre se genuerunt odio profectu-
tos. Qui habet aures audiendi, audiat. SED cur
Sperate exemplo deicisti in terrā uultū, habitū
parentū tuorum sabobscura, vel modica mētionē?
Ortam fateri rubor unde duxerit Quid nota re-
condis. Sciunt hunc tonsores, ac lippi cuntes. Mirā
certe criminum conditio, ut uel nolentibus eorum
autoribus, ut quadam uolū se prodant prociuis.
Inuenalis Deprendas (inquit Satyricus) animi tormēta la-
saty. 9. tentis in agro corpore, deprendas & gaudia, su-
z. Metamorph. mit utrūq. inde habitū facies. Elegās Nasonis illud.
Prouer. Heu q̄ difficile est crimē nō prodere uultu. In pro-
Seneca uerbis abierunt Tragicū illud. Vultus loquitur
trag. 10. quodcūq. negas. Item Manlij hemistichū. Ante
Lib. 5. os est anlus. Rursus & Horatianū illud ex Epodo.
Ora pallor albus inficit. Huc tendit Salomonis
Parabola, prouerbiorum cap. 27. Quomodo in
aquis (inquit) resplendet uultus prospicientiū sic
corda hominum manifesta sunt prudentibus.

Speratus.

Amicioribus non semel a uobis

speretis.

ſpretis literis.

Facultas Theologica.

SCRIPSISSE te antehac aliquot amiciores
ad nos literas, non iniuriſſimas, ſed ſpreſiſſe eas
nos cōmunitatium certe tuā. Non reſpōdimus in-
terdum tibi, ſed quod abinam gentiū profugus tūc
digeres, conieſtare nequiniſſimum ullo modo. Vel qđ
literę tuę nullius, aut morietī parvi omnino uſe
ſunt. Preſertim, quod quicquid inter nos negocij
ante fuerat, deteximus primis literis. Affuit & Prouer-
bia. causa certe alia, ne ſcilicet dum acu rem ipſam tuā bium.
tangeremus, malū uirum (quod dicitur) atris ſer- Prouer-
pentibus adderemus. Mouit & parcinia elegans bium.
illa nos. Fumantem naſum nanq̃ tentaueris aſſi. Prouer-
Fuisset certe in rem tuā ſperate ſi nō literis, ſed bium.
coram, negociū huiusmodi traſſaſſemus. Nec id
detreſcimus aliquando, nec modo libeat, hodie
detreſciamus. At dicis forſitan, timētes nos iſthac
naſſe quo librummodo commentari. Sed κένωτες Phalaris
ῥάδιον inſi dēz oia κενώμεν. SED ſcribam (in- in eplis.
quies) ſiſmoſos in nos libellos. Et quā ratione ſa-
ma bona carens, quāt inculpatos homines diffā-
marē. Si atque pretereā atrocem leges poenā ipſi, Titul. 10.
qui ſiſmoſos libellos in aulgm ediderit. Nō uerēor 46. ff. &
(inquit forſan) leges. Quid ſi nec ſanctos, imo nec tit. 36. co-
Deum quidē. Sed ſultam certe, genus hoc hoim, dicit et. 5.

C ij ſormis q. prima.

formidare. Nam legisti Sperate Horatianū illud.
 Et mendax infamia terret quē nisi mendosam, &
 mendacē? DEPINGAM vos lupos (inquit) totius
 sæculi secundum nostrā versipellē industriā dili-
 genterq; vos deferā in lucē. Filius lupa rite lupus
 dicitur. Cur ergo iure natos lupos vocitas? Tutum
 non est Sperate lupos tangere. PINGAM vos
 inquit. Magnus Alexander edicto cauit, ne quis se
 præter Apellem pingeret. Existimabat enim mi-
 serie ascribendū, quom quis a pictore ineptissimo
 pingeretur. PINGAM vos inq;. Nam hircocero
 vos pinget multo rectius. Num desunt tibi turpes
 meretricule? Pingas, rogamus, Martis adulterū.
 Pinget parentum uestri locum mania. Si pictor es
 Sperate laudem tibi haud modicā comparabis, si
 Romanae urbis primorū conditorum pinget na-
 talitium. Si pictor es, cu Ethroclis, & Polynicis
 fratrum origo sese tibi aptissime pingendam offert.
 Amice monemus, ne Bubale prouoces Hippona-
 stem. DEFERAM (inquit) vos in lucē. Tenebrae
 (monstrum) minitantur lumini. Reliqua mox se-
 quentia, tanq; sale carentia, nūsum nobis ad Philo-
 nidem relegenda. Vanis timidior sit necesse est, q
 ob infamem Speratū spe bonae fame fuerit desti-
 tutus. In ipse præterea libellis, qualis sit eorū au-
 thor, ad Ammufin diuocatur luce clarius. Egge-
 giam præterea laudem hac ratione apud prudē-
 tes Pau-

tes Paulule reportabis. Vide Sperate ne hac pa-
lestra laudibus eos exornes, quorū statueris gloriā
denigrare. Circumfertur elegās hic senarius. Ex-
ornat probos improbus comitiss. Quid rursus si *Prouer-*
quispiā multo te nasutior, tibi debitū reddiderit *biam.*
Talionē fuerunt nebulones haud pauci, qui in sū-
mos sapientia uiros, Homerū, Socratem, Catonē,
M. Tulliū, Virgiliū, Erasmiū Germanorū decus.
Immo in sanctos ipsos, & Christiū hoīm redemp-
torē, insulsos libros scripserint malis ausibus.

Speratus.

Seuერიorem (uti uobis uidebitur)
accipite lituram hanc.

Facultas Theologica.

PRAECIPIS Sperate, ut seuერიore lituram
hanc tuā (uti nobis inquis uidebitur) accipiamus.
Utinā adfarcinat a huius barbarie nobis a te mis-
se lituram, id est, opaco quopiā liquore superindus- *Litura qd*
cto, omnimodā deletionē, expunctionemq; (in hoc
enim significatu liturā Latini accipiūt doctiores)
nos accipere praecipisses, ne scilicet fatilia, inania
q; tua hac legendo, tam operam perdidiſſemus, q̃ *Prouer-*
oleum. Certe tua hac litura (quicquid per liturā *biam.*
significare uolueris) nedum nō seuერიор est uisa no-
bis, sed uana penitus, atq; leuissima. i. auctori suo

C ūq̃ similis

Proverbium. *similina. Iamto vero digna soliguis succo funditis
linienda, ne cacherinos in posterū queat prudenti-
bus mouere censuribus. Non nobis sperate, liturā
hanc tuam cū adsarcinata barbariē mittere de-
bueras, sed Vulkano potius, aut Neptuno. Apti-
nempe utriusq; censores, impij simul homines, &
Amphoteri.*

Speratus.

**Atq; eidē adsarcinatā barbariam
legite.**

() Facultas Theologica.

PRAECIPIS insuper, ut nedam sacerdotem
liturā hanc tuā accipiamus, sed eidē quoq; adsar-
cinatam barbariē iubes legere. Non ab te versi-
culus is apud Græcos nunc puerbij celebratus est.
Gel. cap. *ποδάρκην νόκον ἡ πρόπος ἐνὶ τῷ μύθῳ καλίστην*
6.2. *εἰς πρῶτον.* Hunc ipsam versiculū Theodorus Gaza
sic Latinū fecit. Sepe etiam est olitor ualde opor-
tuna locutus. Sicut Sperate aliene nimis de litura
domi locutus fueras, ita propriissime adsarcinatā
huius liturae tuae barbariē nuncipasti. Quid enim
Barbarū iam barbarū, q̄ id, quod præter nativā barbariē
quid. retinet in se nihil? id est, qd̄ tū lingua, tū moribus
barbarissimū cōfatur per sit. Siquis paruo labore
barbarus cupit effici, tuam hanc, huius liturae tuae
adsarcinatā

adfarcinatā barbariem cursum saltem perleget:
 Quicquid etenim in ea occurreret passim barbarū
 est. Barbarum cuius initia. Finis barbarus. Mediū
 quoq; eius, ex extremis barbaris adfarcinatū, cō-
 pactūq; est. Barbarus aspectus, uocum sonitus
 plūq; barbarus. Materies eius barbara. Barbarū
 argumentum. Ordo barbarus, ac identidem bar-
 bara dispositio, atq; conclusio. Quid? quod in ea
 barbarie, barbarici Mephitico quodā, atroq; ni-
 dore, emunctatū aret, euerberat putēssime. Geu-
 dendam barbaris, quod habent tuā hāc barbariā,
 qua cum libuerit, digno patella operculo, afficiā-
 tur maxime. Hinc dolendū Græcis, Latinis, ac ali-
 orum idiomatum turbis alijs, quod huius tuæ bar-
 barie nequeant esse participes. DICES non nisi
 tuæ farina hominibus adfarcinatā hanc barbariā,
 scripsisse te. Certe Sperate si nunq; id dixisses, res
 tamen ipsa id ita esse Stentoreo boatu prestant,
 et clamat. Perge igitur Sperate ut corpisti, tua
 barbarie, barbarissimā barbaricū illustrare. Glo-
 ratur te certe hac ex re iugem premiū apud po-
 steros, ac scilicet barbarie barbarissimæ author di-
 caris et sis. Et quod multi summa elegantia, sicū-
 die gloriā adipisci nequiverint, tu unicus potius
 sis omnium barbarissimus. O librū authoris sui cō-
 fessione, barbarum librorū omnium infestissimū.
 Dissercamus subito, si liber ullus extat hoc bar-
 barior.

Barbaria

Barbari

Barbarus

Maro. 7.

Aeneidos

Barbari

Prouer-

bium.

Prouer-

bium.

Homerus

§. Iliados.

Barbaria

Barbari

Barbarus

Barbarus

barior. Monemus amicitia Sperate te, ut deinceps
 Martialis desinas quicquid literarum adere. Nam (ut inquit ille)
 in. 2. Scribis musis, et Apolline nullo. Num prudens le-
 Prouer. stor Christi Evangelio iure dolendum putas, quod
 Speratum hunc, natum fuerit assertorem? Felicem
 Magnus Alexander Aeacidae extitabat, quod rerum
 a se gestarum Homerum habere meruerit authorē.
 Se nero ferē miserum, quod inclita facta sua a Cha-
 rilo bardo poeta fuerint decantata. Nam veluti
 Horatius tractata notam labemque remittunt. Atramenta,
 Z. eplaru. ferē scriptores carmine sordo splendida facta linunt.
 Siquis forte fortuna hunc Sperati omni ex parte
 infelicem librum, quid de eo tandem futurum sit,
 rogauerit, sic eum futurum ueritatem, responsum
 putamus. Vna (inquit) cum scriptore meo capsula
 porrectus operta Destra in uicū uidentem ibat,
 et odores. Et peperit, et quicquid chartis amicitia
 ineptis. SI RES ex uili usu infelix dici debeat, quod
 hac huius libelli papyro infelicius dici potest? Vnde
 lector scire paucis ex quali papyro abominabilis
 hac barbaries et excerpta est, et excusa? Cupio
 Attide hi inquit. Perunt Nicomē in Lesbionici agro linum
 storiā ex quondam seminasse. Creuisse id, redactumque, tum in
 Tarras, flamen, tum tramē fuisse. Ex flamine funes con-
 et Plauto glutinasse, ex utroque telam plurimā texuisse. Tam
 funes, et telam insignē quēdam hoc ronsuū emp-
 titasse, ex quibusque suspendendorum campestris,
 loquosque,

lāq̄osq; parasse. Ex ijs cāp̄sribus, sequenq; post
longum usum iugentē papyri copiam, contraxisse.
Ex ea tandem papyro istā hanc sperati barbaricū
exscriptam priūq; fuisse, & in rudis, barbariq;
aulgi manus deuenisse. Sunt qui autumēt ex eodē
stamine etiā nūc iude Christi proditoris cōpactū
leq̄uū. Monēdi sunt terq; quaterq; qui nocturna
fontas nata, Lemuresq; formidāt, ne hanc insusctā
barbaricū attrectem manibus, perlegant oculis,
domi seruiēt, deuebantur peregere. Nil tamē pro-
hibet fido hoc libello eam partem tergere, qua
reddi ciborum cura maxime salubre est. Si lubet
lector candide huius adsarcinatae barbariae ampul-
losum audire principium, ante omnia, conueniens
Latīo pone superciliū. Vide tamen, ut accurate
signo te sanctae Crucis terq; quaterq; munias a pri-
cipio. Sic ergo barbarus paulus, turpiū barbaro-
rū doctōr, nō letis tamē, sed barbāre adsarcinatā
hanc barbariē exorditur. ADIVVA deus. Par-
turiem montes, nascetur ridiculus mus. Nō innat
deus barbāre nequitia. Non innat deus professore
scelerum. Non innat deus bipedum nequissimum.
Non innat deus hominē maledicū. Nō innat deus
Veneris nepotulū. Adimat deus probos, castos,
sobrios. Quis lector candide, aut uite, aut proborū
morū barbarū, seuissimūq; grassatore iure
ludet, qui deam impia quapiū in re, ut se adiuvet

Provera-
bium
bia.

innocuerit? Impie enim factorum non Deus sed
Caelemon autor est, principum, & origo.

Sperati in NVM non acerrimi indies Speratum dixeris,
dicium. qui de cunctis universalibus studiis, quae in diem us
que suam fuerint, Alex hic censuram faciens, rudis,
Seneca excoecata, stolidus, ac fatua esse dicit. O infame os,
epliarum damnata tantum spongia praecludendum. AB imma-
lib. 10. & nis praefationis exordio, in Papisticos (sic enim pa-
Mart. lib. pam ecclesiae Christi in terris caput recognoscen-
12. tes, barbarus hic latina lingua egregius illustra-
tor, contumeliarum sacellum, per contumeliam nunc-
cupat iuvenens, & Antipapisticos, hoc est sibi su-
miles, i. rebelles, ac contumaces homines, in coram
tollens, de magna furoris dei ira, deque immensa eius
misericordia tales proiecit ampullas, ut totum hoc
Prouer. solum non perextimes disputare. Disseruamus si
Tarras in colle. immensam hanc, barbaricamque praefationem ex Amasii
Prouer. percipit eius author. Immo nec, si remixerit Ari-
starchus, aut Sphinx Thebana. Quid? quod nec na-
tatores centum Dactyl. Cessent mirari homines de for-
mae illius Horatianae belluae. Eam enim barbarice
In arte hinc praefationi collatam, inter formosas feras me-
poetica. rito collocabis. Vidisti ne lectior olim iamquam Rā-
nunculos in cornosis paludibus procreatos? Horum
(ut fuit) toto est corpore caput maius. Rānunculis
ip., persimilis huius affarsinata barbarie isthaec
praefatio. In tota hac barbarica praefatione. Immo
in toto

in toto, quicquid monſtroſi libelli huius eſt, nō ſecus
 barbarus hic ſcriptor, q̃ Garrula limoſis rana co- Ovidius
 axat aquis. Nec id quicquid eſt libelli, multū abeſt
 ab ea lre, quæ quoniam nuncupatur a Græcis. Pre-
 ter hæc totus infamis hic libellus piſitat, cacabat, Ex Naſo-
 gratitat, petritit, gruit, pipat, ſipit, pulpat, croci- ne, et Pla-
 tat, frigulet, gloconat, pipit, cucubat, fritunit, bu- cido.
 bulat, cucubat, alulet, rancat, rugit, caurit, ſilit,
 uncat, ſrendet, barrit, mugit, quirritat, oncat,
 grunuit, mutit, gānit, glaucitat, mintrat, deſticit,
 ac dirarum ſerpentū more ſibulat, quid horrendū.
 Sed in uocibus eas terrere Laboret, quarū cauſa a
 uotis deſit iam emiſſa. SVB DIS in eadē barba-
 rie, Diabolū religioſorū exemplo ab initio homi-
 nes decipiſſe, qđ ij auaritiæ tantum cauſa, mera
 populis mendaciæ prædicent. DIC deſperatorū
 ſpes Sperate, quo religioſorū exemplo Diabolus
 deceperit primos homines? Num præterea religi-
 oſi ſepe magnā furoris irā Dei contra impios, ci-
 uſdemq; miſericordiā erga probos inſinuāt præ-
 dicando? Num ad legis dei obſeruantia, iuſtorūq;
 fugam ſepe cōmonent Chriſtianos? Num uirtutes
 frequenter laudant, uitia deteſtantur? Audes tu
 mēdaciſ parētis fili aſſerere hæc omnia falſa eſſe?
 Nonne perditōrū hominū Sperate tu ſolus po-
 tiſti, potesq; modo peruerſam diaboli perficere
 uoluntatē? Etenim Solus habes ſclerum, quicquid

Clau.

D ij reperitur

reperitur in orbe. NISI monachi Diabolū habea-
rent (inquis) quonā ratione sese nutrire possent?
O desperatā Pauli Dialecticā. Quis mentis cōpos
predicanti tibi, scribentiq; talia adhibeat in pos-
steram unq; fidē? Immo siqui scirent, blasphemū,
ac delirū hominē e suggestu agerent te precipitē.
Quis rursus huiusmodi Doctore, post tot monita
in hominū cōsortio uiuere patiatnr? qui tot Chris-
sti fideles misere detrudit ad Orcum, quot frutices
solae, quot flauas Tybris arenas, Mollia quot
Martis gramina cāpus habet. Nō abire ips, q; te ta-
lia suadentē audiunt, inculcare, ac exclamare li-
cebit. Tollite de medijs animarū dedecus umbris.

Clau.

Prouerb.

Nam (ut dicitur) improbi morte conseruandi plu-
rimi. DICIS ex illo rusticano prouerbio te talia
protulisse. Nutrit et Cacodemō rases monachos.
Idamnationis pœne timore, fiunt bona plurima.
Nonne Sperate, hac quoq; ratione Nothus pasci-
tur? Numquid legisti Sperate apud Flacium, duo-
esse a malo abstinentiū genera? Oderunt peccare
boni uirtutis amore. Oderunt peccare mali formi-
dine pœne. RELIGIOSARVM personarum
hypocriti Christi doctrinā fuisse corruptā, obui-
sio indicio tuo Sperate dedecis ex titulo de uita, et
honestate Clericorū a principio. 3. Decretalium.

Num perficite frontis alia, erubescis Sperate di-
Esaiē c. 5. cere malum bonum, et bonum malum, ponēs te-
nebras

nebras lucem, & lucem tenebras ponens amarum
 in dulce, & dulce in amarū. Vae tibi, qui sapiēs es i
 oculus tuis, & corā temetipso, tibiq; similibus pru
 dem. Velleinus diceret Sperate quid nō honestū
 sanctum, pium, ac vere religiosum, salutiq; homi
 num cōmodisimū, in toto eo titulo contineretur?
 Sed quid cum honestate Clericorū Clerico vere
 honestatis plūq; hosti? Rogamus te Sperate quid
 de eo titulo q; est de filiis presbyterorū ordinādis,
 uel non, tibi tandem uideatur? Non erubescas in
 fabula lupū esse. PRAEFATIONIS huius, quā
 tam ex sua barbarie nosci potest, haec est intentio,
 ut monstret, quibus medijs Diabolus homines de
 ceperit a principio. Sed id non in locum penitus
 argumentum tam falsē, tam barbārē, tam confusē
 tam inepte, tam stultē, tam perperam, tamq; sa
 natice ornare aggreditur, ut ab Anna quapiā de
 lira tota distante, ad uerbū exscripsisse uideatur.
 Vis tota in hoc firmē sita, ut per literarum studia
 Papisticos, religiosos, Viennensesq; Theologos,
 quos asinū caputibus extimat grossiores, notum
 suum Diabolū persequisse. Si barbārā, insanam
 q; praefationem hanc, immo libellum totum, uel si
 malis mercedem dicere, Crassius auius eius, quem Plinius
 rapuerant bella Parthica, legisset, nunq; fuisset Soli. Item
 Ierolamos a posteris nuncipatus. Qui resū assu
 duo delectantur, Gelothrophyllidos uice, Speratio

D ij cum

cum monstruosum hunc libellum, summo turpellamine
 uerim, et legat, et perlegat. Suspiciantur nefarii
 Prover- quipiam in proverbium iam iam abiturum, et πικ-
 ρύτατον γέλωτα. Sed a Sardonico risu in hoc
 differis, quod Sardonici risus mors, Speratici per-
 petuus cachinnus finis sit. Sed iam ad epistologra-
 tuam, unde digressi sumus, oratio redeat tandem
 nostra, quod ea, quae in hac barbara praefatione
 mox post haec secuntur, consimiles sunt omnino fa-
 rine, idest auctore suo certe dignissima. SVBDIS
 post haec.

Speratus.

Et uel adhuc (si placeat) agere, per-
 gite quod agitis.

Facultas Theologica.

In Catili- MEMORES nos Salustiana aure et illius sen-
 nario. tentiae. Primum, quod incipias (inquit) consilio, et ubi
 consulacris, mature facto opus est, solemus semper
 pergere id agere, quod optimo consilio agendam
 Eccli. 27. missem fuerit, a principio. Nec statutorum more,
 qui sicut luna mutantur, quod semel placuit, absque
 decente ratione mutare sententiam. Pergeamus igitur
 id agere posthaec Sperate, quod optima ratio
 Prover- ne prudentiique consilio egimus, atque agimus. Com-
 bia. moneo itaque (quod dicitur) sapienter sponte alacris,
 perge

pergisq; Admisso subdere calcem equo. Nec frustra quidē. Nam (ut inquit Naso) interdum, Dux **Prouer.**
 bene pugnautes incitat ore airos. Vtūam tu Sperate constantie hunc tenorem seruare assidue.
 Et professionis tue regulam, qua dicitur. Quod **De reg. in**
 semel placuit, amplius displicere non potest, animo **ris lib. 6.**
 complaceretis & opere. DICES forsā, errores imbibiti, & placuerunt prius, & placent hodie, nec unq; in posterum displicebunt. Sed malum cō-
 siliū (inquit Publius) quod in melius mutari non **Gel. ca. 14**
 potest. Est & tritissimū vulgū illud. Sapientis est **lib. 17.**
 in melius mutare propositum. Num ignoras & **Prouer.**
 illud? Cui defuit prima sapientia, conuictus saltem **Augustini**
 habere secundā. Id est post stultitiam resipiscere. **dictum.**
 Dicat Sperate quid nobis agere placuit, quidne agimus in presentia, quod iure prudens quispiam reprehendat? Quod me (inquires) excommunicastis, excommunicatum publice declarastis, hereticum crudeliter proclamastis, nec desinitis me hereticū ingter proclamare. **SVPERIQ RIBVS** diebus quom quibusdam tuis literis responderemus, diluimus hac omnia satis multis. Excommunicauimus te, ac excommunicatam iure optimo publice declarauimus, non quod hereticum conuictus fueris apud nos sed quod ob suspectā quadam in subgestu, populi predicaras, ad Sindici facultatis nostrae hereticæ prauitatis inquisitricis instantiam, a nobis

tu in ea re idubitatū indicibz secreto primo de-
mun publice citatus, aut tu ipse, aut per procura-
torem tuum aliquem, ut debueras, comparere
penitus renuisti, renuistiq; bodie contumaciter. Er-
go instante prefate facultatis Sindico, ob contu-
māciam tantum tuam, seruatō ad ungūem. Cano-
nici iurū processu, cuius te Doctorem aperte te-
stāris, te excoḡmunicatū fore literis nostris declā-
rauimus. Sed te hereticū sicut nec antea, sic nec
nunc traduximus ullo modo. Et quāquam ratione
te fore hereticū potuimus proclamare, quom te
nec uisimus, nec audiuimus, nec contra te tandem
heretici quippiam delatū ad nos fuerit? Putas
ne interpretari nos iuris formam penitus ignorare?
Libuit hoc loco propter eos saltem, quibz indig-
nos extimas Vicuenses, ex cap. 13. tituli septimū,
5. Decretalium ex uniuersali cōcilio iuris uerba
referre. Qui autem (inquīt) inuenti fuerint sola
suspitione notabiles, nisi iuxta considerationem su-
spitionis, qualitatemq; personę propriā innocen-
tiam congrua purgatione mōstrauerint, anathe-
matis gladio feriuntur, & usq; ad satisfāctionem
condignam ab omnibz exēntur. Ita quod si per
annū in excoḡmunicatione persisterint, extunc
uelut heretici condemnentur. Hec ad uerbum in
canone nunc citato. Non igitur opus est sperare,
ut te hereticū proclamemus. Quandoquidem
f. clm

factum ipsum tuū te talem fore protestatur aperi-
 te. Sunt et in hac sententiam canones contrā alij.
 Sed scimus te professionis tuæ canones floccifice-
 re. Quid mirum igitur si qui fuerint, qui non absti-
 nent tibi quoq; reddiderint rationem? Causas tu-
 as cur citatus non comparueris ante nos, quam ad
 te scriberemus, aduimus plusq; satis. Consilium non
 nostrum hac in re fuit, ut quod habemus a te inco-
 n- sulte neglectum constat, resarciat saltem in præ-
 sentia quouis modo. Dabimus tibi ueniendi ad nos
 ex sententia tua accessum liberum. Audiemus te
 coram. Audies et tu uicissim nos. SED ueremur, Prouer-
bia.
 ne sardo dulciter decantemus. Aut ante porcos,
 fulgentes margaritas mittamus. Obijcient prate-
 rea forsā nobis iactatum passim illud. Possessa lu-
 pis omis uix eripitur. At et Deus, impoenitentes
 quāuis homines, paternis hortatibus reuocat ad
 se ingiter. SV Spicatur nō nulli Sperate, sic pha-
 natici quippiam antehac ebuisse te, ut ex Spera-
 to in quadam Magica spe in desperationem uer-
 sa, in Desperatum fueris uersus totus. EX IIS
 collige Sperate, falsum te scripsisse, falsa; scripta
 tua nuperrime inuulgasse, Articulos scilicet quou-
 nis tuos ex sermone tuo collegisse nos, eosdemq; cō-
 demnasse collectos. LEGEBATUR, nuper non
 nisi iustus causa (Quis de Sperato loq uelit serio?)
 in eruditorum hominum cœta barbari Sperati
Sperati
E hæc

hæc barbaries. Aderat cum cæteris quispian tum
probus, tum insignis veritatis amator. Miror (in-
quit is) unde motus fuerit Speratus ut in sua hæc
barbarie tam pugilice, Athletice, Pæcratice, im-
pudenterq; fuerit emittitur. Nal certe, & comitibus
sagax alter, mirandum fodei. Quandoquidē (inqt)
quicquid Speratus est, sit licet paucillulus, hoc sibi
frequentata nocteq; dieq; mendacissima menda-
cia contulerunt. Furrunt nec pauci quidem ex ijs,
quibus Speratus intus, & in cute notus erat, qui
nelinuerando asseriebant, tantum uni mendaci
Sperato profuisse mendacia, quantum multis in-
culpatis hominibus veritatem. Quæ per Deum
immortalē esset hodie in terris Sperati memoria,
si hîc profinum vulgus non mendacissima menda-
cia mendacissimus Speratus mendacissime docuisset.
Esa. ca. 5. Idest suasset malum esse bonum, & bonum
malum, amarum dulce, & dulce amarum, sapi-
entiam ignorantiam, & ignorantiam sapientiam,
virtutem vitium, & ediversionem virtutis. Non
defuerunt, qui Speratum ironice landarent, quod
nouerit Speratus ip̃s mendacissimis mendacijs qua-
tecunq; parasse sibi apud vulgus nomen, quod ve-
racissimis veritatibus parare nequiverit. Idipsum
uel inimicissimis exoptandum. ET cur nos mēdæx
Sperate inique omnes mendaces uocitas? Enimvero
mendacis rei est, excogitatis mendacijs quoad po-
terit,

terit, se tueri. Sed quid mirum nos a mendaci Sperato mendaces dici: qui mendaces extimat omnes, qui sua olida pice non fuerint conspurcati. Mendaces apud hunc Speratū, Pontifices omnes summi. Quous in hanc usq; diem uniuersalia studia mendacia. Papistici mendaces quotquot fuerint. Religiosi mendaces. Eorum nota mendacia. Professiones mendaces eorūdem. Sed gaudendum nobis, quoniam mendaces sunt necesse est, qui a mendacissimo Sperato ueraces quamvis ratione dicuntur. Cane Sperate, ne posthac ueraces nos uocites quouis modo. Nūl gratum certe nobis, quam mendaces dici tuo mendacissimo testimonio. Dispercamus, si Prouerbiū.
non decorant ueritatem isthac mendacia,

Speratus.

Atqui outhinam aliquādo cū Christo redeatis in gratiam, Valete.

Facultas Theologica.

OPTAS tandem Sperate, ut aliquando cum Christo redeamus in gratiam. Amplectimur optatum hoc tuum. SED uideat, ne tu carens Christi gratia, minus prudenter eandem nobis quamvis ratione exoptes. Veluti si diuitem conetur ditare Prouerb.
pauper, et carbonaria calcariam decorare. Vel ut Therites animet Acacidem. An potas Sperate

nos a Christi gratia alienos esse, qđ te (ut firunt)
 suspecta in fide Christi dogmata seminantem, ut
 luti nocēis lolium, a puris frugibus secernere sate-
 gemus? Quod dēximus, bonum bonum, & malum
 malum? Quod dēximus album album, & nigrum
 nigrum? Quod morbidam ouem, a non infecto gre-
 ge subducere curauimus? Et nobiles uites ab incu-
 tis labruscis, marcescentēsq; racemos, ab integris
 sciungere laborauimus? Non egimus tua hac in re
 sperate noui quippiam, sed primorum in ecclesia
 principum, trahimus institutum. Ergo etsi non
 perfectos nos esse putemus (id quod arrogas forsā
 tibi) a Christi tamen gratia non omnino (uti tu
 putas) exulare speramus. At uideris tu! Nam boni
 Christi Cacodemoni, autumant fore te gratifi-
 cum? Ipsi Christi gratia particeps, nec ne. A fru-
 ctibus enim tuis, id cuius pendere satis licet.

**Prover-
bia.**

VALETE inquit. Ecce lupus latet ore cruento,
 Lactiolam mentitus ouem. En truculenta pio lu-
 pus oscula porrigit agno. Dat uobis dulcer mel cum
 felle lititans? Valere iubet perdere quos cuperet
 Quis ambigit sperate sic te cupere ualere nos, ut

Ep̃la. 5.

Phalaris optabat ualere Messenios? Nos econ-
 trario utramtibi animi uoluntadinē exoptamus,

Mat. c. 5,

quod edocli a Christo, probe sciamus etiam inimi-
 cis optandum bonum. **LITERARVM TVA-
 RVM** hac fuerat superscriptio.

Speratus.

Speratus.

Facultatis Theologicæ professoribus Decano, & reliquis almæ Vniuersitatis Viennensis condēnatoribus suis, in Christo amicis.

Facultas Theologica.

DIXIMVS iam nec te, nec tua condemnasse nos, sed ob pertinacem contumaciā, superbiamq; tuam contra te iure optimo processisse. Sed cur Sperate nos condemnatores tuos uocatis, quomodo doctrina, quam te sequi prædicant, non a nobis, sed fidei Christi rectoribus sânis, doctis uniuersitatibus aplurimis, ac maximis potētatibus, toties explosa sit, explodaturq; passim hodie? Sperat tamen explosum toties uere furiosum istud, quod sequeris dogma, mortales firmē omnes seculares tandem.

SED caret euentu nimis furor. Improbata nunq̃ Spei Letata diu. Ergo sperandam potius prudētiore homines. i. tibi omnino absimiles exemplo, successuq; tuo edoctos, idies fieri cautiore. Quod si nec te, nec eam, quam sequi te aiunt doctrinam, immo merum errorem potius, nemo hactenus condemnauit, nec nos certe identidem condemnauimus quouis modo. Sed uide Sperate, ne factis ipse tuis te ipsam damnant, hanc iustius culpam

Prouerbia.

pam

pam respicias in te ipsum. SED haecenus de ijs, quae
ad epistolium tuum pertinent, dictum sit. Restat
ut de asfarcinata epistolulo huic barbarie pauca
Speratici in praesentia differamus. DIVIDIT Speratus,
libelli ma quantū datur conici, barbaricum huic libellū, in
teria. partes duas, in monstrosam proxiū scilicet, &
obscenā, deliramq; narrationē. Quid pari prima
contineat tetigimus in praebitis. In parte altera
i. stolidā narratione, nititur hos octo articulos pig
mentis fictitijs colorare. Sunt autē articuli, quos
latinos fecimus, ferme ij.

PRIMVS. Monachos, Presbyterosq; castra-
tos esse sitendū indubie.

SECUNDVS. Claustrales homines (Indulge
caste lector nobis obscena haec Speratica referē-
tibus) genitale semē, e pudendis, obscenisq; mem-
bris tum in uestes suas, tum in lectisternia, quibus
recubant, spargunt, effunduntq; passim.

TERTIVS. Haec tantum claustrales personae
cōmendande sunt, quae quoties uoluerint, relega-
tis ultra Sauromatas emissis ex proposito notis
suis, possunt se matrimonio copulare.

QVARTVS. Religiois notū, nil supra bap-
tismi notum addit, nisi quod honorem quempiam
largitur, & praestat.

QVINTVS. Nequaquā potest cum fide ma-
nere peccatum.

SEXTVS.

SEXTVS. Ob tentationē quamcumq; carnis
monendi sunt utriusq; sexus claustrales omnes, ut,
vel inuitis prelati suis, exeant monasteria.

SEPTIMVS. Lutheranam damnatam opi-
nionem publice predicari.

OCTAVVS. Scholasticus nominaris in scho-
lis doctus, praeſtaret te Deo doctū eſſe, ac in Dei
doctrina potius eruditū. Hos articulos, quos patria
lingua Speratus refert, nec (ut ante diximus) nūq̃
vidimus (Quid quod horrent oculi etiam nūc cō-
ſpicere) nec conſequenter expoſuimus ullo modo.
Quales autem ſint ij relati iamū articuli, prudēs,
ac caſtus lector ipſe perpendat. Praecipimus intra
omnia, predicantiū eloquia vera, caſtaq; eſſe de-
bere. Sed a mēdacibus, incaſtiq; hominibus, pbo-
nice rarim verum, caſtumq; procedit eloquium.
Elegans nimirū illud Seneca epistoſularum ſuarum
niceſimo volumine. Talis hominibus oratio, qualis
uita. Quam uerum Solonis Apophthegma. τὸ πρῶτον
καὶ ὁ λόγος καὶ ἡ οὐσία τῆς ψυχῆς ἴσται. Num legiſti Ari-
ſtoteleū illud ex quarto Acthcorū libro! Quiq;
qualis eſt, talia agit, & dicit & ita uita uiuit. Ita-
dem monſtrauit Chriſtus cū inquit. Ex abundātia
cordis os loquitur. His quoq; a ſimile eſt Eccleſia-
ſtici illud ex ca. 21. Labia imprudentiū ſtulta nar-
rabunt, uerba autem prudentiū ſtatera pondera-
buntur. An ignoras Sperate, ſapiētis eſſe pro loco
& tēpore

Prover-
bium.

Matth.
ca. 12.

Prouerbi *ex tēpore proferre sermonē? Mala aurea in lectis*
orum ca. *argenteis (inquit sapiens) qui loquitur uerbum in*
23. *tēpore suo. Ergo quicquid sit de horū articulorū*

qualitate (nam receptui cauendū est) castius po-
Prouer. *pulo fuerat predicandū, ne pronis in uitia boibus*
calcaria adderes delinquendi. Et ne (quod dicitur)
uirus in angues adijceres. Vile Sperate ne de te,

Matt. ca. *tibiq; similibus a Christo dictum fuerit. Progeni-*
12. *ei uiperarum quomodo potestis bona loqui, cum*

sitis mali? Quis per deum immortalē nō perficit
frontis castiq; sermonis amator, nō nascat te bo-
rum articulorū materiam audiens discernē? Sed

Prouer- *sturca porcis sunt usq; gratissima. In horum arti-*
bium. *culorū probatione affertur authoritates sacre scri-*

pturæ aliquot, quæ tantum pro te faciunt, quantū
lux pro tenebris, aut ueritas pro mēdacio. Sed de

his authoritatibus forsā alias. MIRABAMUR
Sperate hæc tua legētes quid te tantū mouerit sic

matrimonium laudare, ut firmē ac re bellū indieres
castitati? Præterea, quom Matrimonium tot bar-

baris præconijs exornare cōtaueris, mirū te nullā
uel adulterij, uel matrimonio contrariæ Veneris,

habueris mentionē. Notborū est contrariam legi
Venerem subsilire. Rursus, cur tā anxie affecta-

ueris personas ex uoto deo dicatas, relictis mona-
sticis, seculamq; repetētes, sese matrimonij alli-

gari? COMMENDO inquit tantū Clausuales
personas,

personas, præsertim feminæ sexus, quæ vel post
 emissâ uota repetant rursus sæculum. Verendum
 Sperate, ne Pyrenæi factam & placeat tibi, & id
 cupias ex sententia imitari. DICES id te laudare,
 quia melius est (inquit Paulus) nubere, q̃ uiri. **Prime**
 NE præmisit eodem loco Paulus apostolus, bonû **Cor. c. 7.**
 esse mulierem non tangere! Num prætereâ putas
 omnes, uti tu, ob frequentē usum (ut creditur) in
 luxuriam prædulce malum, pronos esse? Nec eos.
 Dum præ oculis habentes, matrimonijq; ingētia
 tot discrimina cogitātes, hanc posse, si qua imperit
 vincere prouitatem! Verendū ne ex te, sueta diu-
 lectica, accipias argumentū. Quis hominē laudet,
 qui a digniori uitæ statu, uolens deteriorē repetit
 quoniam modo? Huic sententiæ subscribere uidetur
 metaphora illa Christi Luca. 9. cap. Nemo mittēs
 manū suā ad aratrū, & aspiciens retro aptus
 est regno dei. DICES forsā, non esse uirginitatis
 statum matrimonio digniorē. Sed te multo docti-
 ores celebriores, sanctiores, castioresq; quod philo-
 sophi, negant, constanter, nereg; affirmant. Quis tam A-
 minosæctros, qui ab ecclesiis Ambrosio, Hieronymo,
 Augustino, Origene, Chrysostomo, Cyrillo, te Spe-
 rate, aut tibi penitus nō absimiles, pulso de fronte
 pudore, sequi uelit? Nōne legisti q̃ magna fuerint
 semper etiā apud gentiles uirginitatis Encomia?
 Mos fuit ueterū gentiliū, quod Seruius gram- **6. Arnei-**

maticum etiam amotauit, ut ij, qui maxima sacra accipiebant, renunciarēt omnibus rebus, nec ulla in ijs, nisi Numinū cura remanebat. Herbis etiam quibusdam emasculabantur, unde et iam coire nō poterāt. Hinc a Marone dictum est. Quicq; sacerdotet casti dum uita manebat. Eleganti Augustini illud cap. 22. de singularitate clericorū. Quicquid uolunt adhuc (inquit) exquirant ut obstitam pro mulieribus ueritati. Victoriā non habent, apud quos contra Esāra mulier potius, q̃ ueritas uicit.

Euseb. ca. 30. 3. Ecce MIRVM Sperate nō legisse te, seruusq; accu-
 30. 3. Ecce rate, quod de Paulo apostolo scribit Clemēs in co-
 clesi. histo. opere, quod aduersus eos scripsit, qui spernūt nup-
 tias. Is enim Clemens Pauli Apostoli, in quadam epistola uerba referem. Sed et Paulum (inquit) nō tēdet Apostolū, in quadā epistola sua mentionē uel salutationem facere comparis suae, quā se ideo negat circūducere, ut ad prädicationē Euangelij expeditior fiat. Sed quid tam Veneris nepotulo, casto Paulot NON sperminum sperate maritale coniugiū, sed cū dīno Hieronymo i. cum ueritate ipsa, uirginitatē praeferimus matrimonio. DICES matrimonū terram replet. Nūne et cōlum uirginitas! Terram replet matrimonū, utānam non et Orcum quoq;. Si dixeris non est bonū hominī esse solū. Quid! quod longe prius copulari uxori, quae sit dispar tam uita, q̃ moribus. Id tam frequēt

in matric

in matrimōiis, q̄, Poma dat Anticus, formosa est
 mēibus Aestas, Ver præbet flores, igne leuatur
 Hymus. In prouerbiū abiit Callimachi illud in
 Epigramatibus. Aequali si sapias ipse cape. Difficili
 sperate Deo seruire, et carni, Veneri, et Mi-
 ueræ, Vult Paulus Apostolus nos sine sollicitudinē
 esse. Qui sine uxore est, sollicitus est, quæ domini
 sunt quomodo placeat Deo. Qui autem cū uxore
 est, sollicitus est, quæ sunt mundi quomodo placeat
 uxori, et diuisus est. Et mulier innupta, et uirgo
 cogitat, quæ domini sunt, ut sit sancta corpore, et
 spiritu. Quæ autē nupta est, cogitat q̄ sunt mūdi,
 quomodo placeat uiro. Huc tendit Pauli eiusdem
 illud. Nemo militans Deo, implicat se negociis se-
 cularibus, ut ei placeat, cui se probauit. Hoc expo-
 nemus August. cap. 3. eius lib. quē de contēptu mūdi
 inscripsit. Scimus, inquit, quod quisq; quanto ma-
 gis terrenis occupatōibz implicatur, tūto magis
 a sui conditoris uisione impeditur. Citat inter alia
 illud ex cap. 3. epistolæ ad Philippēses. Nōstra cō-
 uersatio in cælis est. At sperato in cœno conuer-
 satio plus, q̄ grata. Et utinā non gratior in Eugijs.
 Quidam ex sperati contubernio, in multorū co-
 ronis, iurcurando etiam interposito, retulerant
 aliquando, hunc ipsam speratū nunq̄ diuina per-
 soluere, nisi sacris primis digitis terq; quaterq; Phi-
 lippicū d'axtudo op' cōtrectari. Quid, quod

Prouerb.

Prima

Cor. 7.

2. Timō.

th. 2.

Impura lingua sua afflitet idem sepius. Si cupis o-
lector speratū noscere paucis pone tibi diligenter
ante oculos, quales fuerint eius parentes, qualis
eius sit educatio, quale a puero studiū, qualis uagus
discursus postq̃ excessit ex ephebis, quæ loca inco-
luerit, qualis ab isdem locis recessus tandē, quibū
fuerit assidue conuersatus, quos, quæue docuerit,
quales eius auditores, sodales, cōuinales, cōtuberna-
les, qualia Sperati cotidiana cōmertia, quales cō-
potationes, quales fautores eiusdē, quale supercilium
qualia literis demādarit, quos in corū tollat, quos-
ue eleuet, quales Proiecit ampullas, & sexquape-

Prouerb. dalia uerba, in papisticos, religiosos, uniuersalia
studia passim omnia, quibus consutij eos afficiat,
q̃ in eius uerba iurare noluerint, quo uentoso sistū
se se effiriat. Non ambigam lector candide uel iure
iurando protinus affirmare, de Sperato hæc oia

**Prouer-
bia.** dicta esse. Absentem in praelia poscit. Acer in ab-
sentes. Sauius in absentes. Lingua bella gerit. Cō-
mittit praelia uoce. Verbis arbes inermis capit. In
uolucris tenuis fiducia cursu fugæ fidem ex coram
territat armis. Iam testudo uolat, profert iā cor-
nua uultur. Quid mirū igitur Sperate, si tum ob-

Prouerb. hæc tam ipsa maiora multo scelera, ὁ γὰρ ὕψος κακὰ
κακιάσθαι οὐκ ἔστιν ἡμῶν. Quā uera Græcæ Paræmia
κακοὶ τῶν πονηρῶν πινούσι τὸν δαίμονα.
Latine sic. Improbis fide bibunt perfidi. Inique
forsan

forsan (inquit) me homines extiment nitiosum.
 Mentitur qui te nitiosum Paulule dixit. Non uiti-
 osus homo es Paulule sed nitū. Quam acius mo-
 nuisses Sperate addictus religiōi ex noto personat
 seruare diligēter, quod prima ad Corinthios mo-
 nuit non Paulus Speratur sed Apostolus. Vnusq;
 q; in qua uocatione uocatus est, in ea permaneat.
 Scis quae tot Synodes, sanctiq; Romanis pontifici-
 bus de hac ipsa re in primitiua Christianorum
 ecclesia fuerint instituta? Sed iura, universalia
 concilia, patrum sanctiones, ueteres fidelium con-
 suetudines, communes mores hominum, apud te,
 tuiq; similes, sunt. Alga nilifima uiliora, nec pili
 penitus faciēda. Q. VALEM gloriam putamus
 Speratū existimare se adeptū fore apud posteros,
 ex cantilena, epistololo, cumq; adfarcinata hac
 barbarie naperrime nobis misit, iamiamq; in lucē
 editis? Ingrati nimirū iure existimandi ecclesie
 Christi principes, si cum ob multa alia a se gesta,
 tum ob hunc insignē laborē, in Catalogum uirorū
 illustriū Speratum non retulerint sine mora. An
 parum existimas hunc, aduersus papisticos omnes,
 Universalia quotquot fuerint in haec usq; diem
 literarum studia omnia, religionum omnium religi-
 osos, gessisse acie bellum, de q; is omnibus (uti uel
 iureiurando autumat ipse) gloriosam uictoriam
 reportasset? An nō magnanimitū hoc, ac Speraticus

Ingolsta- posteritate dignū, quod nō cōtentus ā. d. o. q. o. i. n. o. q.
 dienses. ā. p. o. q. cū Vicinensibus decertasse, Ingolstadienses
 quoq; in iux uocat, quod cū magistro Arsatio, hūc
 nostro, inceptorum ludū similes. Ob hęc igitur Spe-
 Hora. 3. ratui, Exegit monumentū arc pereunius, Rega-
 Carmi. liq; situ pyramidū altius, quod nō imber edax, nō
 Aquilo impotēs possit diruere, aut innumerabilis
 annorum series, et fuga temporum. MIRARIS
 Sperate (ut de nobis intrin silerimus) Ingolstadi-
 enses non dissimilia multo nostris cū magistro Ar-
 Tit. 3. pri satio attitasse. An ignoras iureperite, de similibus
 mi decre- simile iudiciū esse debere? Ignoras ne rursus, ā. p. l. a.
 taliam. rimis nobilibus locis alijs, circa genus hoc hominū,
 multo ip̄ maiora facta esse, ac in horis fieri? Verū
 nō ambigimus Ingolstadienses corū hanc causam
 Prouerb. tam facile defensuros, ā. p. r. ū. uulpes comest. Hęc
 enim uictoria, aut hūc similis citra pulcrem. Et
 Prouer- (ut dicitur) adiunctis plostello muribus, facile cō-
 bia. paratur. Nostra uero causa tam infans est, ut uix
 digna sit, ut uel ab infantibus, nisi forsan lusus gra-
 tia, per otiiū, et titetur, præsertim cum nulla ex te
 uicto hoste laus penitus sit futura. Nam, ut elegā-
 Prouer. ter Martialis inquit, Nulla est gloria præterire
 Claudius- a filios. In breuib; nunq; sese probat Acolus undis
 nam. Nec capit angustus Boreæ certamina collis. HOR.
 RET certe animus cogitans, hæret lingua referē-
 tremq; manus notās, bebefcit formam notat cala-

annu tu pia, obscena, Orcoq; plus, q̄ digna exq̄si-
 tias tractare reliqua, quibus adsarcinata hæc bar-
 baries tua passim referta est. Vix hæc nos cū stu-
 pore uel cursim legentes adduci potuimus, ea ab
 homine non perditissimo, ignarissimoq;, uel excu-
 gitari, uel excubiri tandē potuisse. Sunt qui extimē
 a Cacademone quopiam in te, uel tibi simīlē uersō
 et concepta isthæc esse, et tandē infamibus literis
 demandata. Nec ignoramus tamē, tantum posse
 hominis malitiā procedere, ut nihil, uel parum a
 demonū perversitate differat. Ergo anceps hæc
 questio Minoi, et Rhadamanto fratribus, qui iustis
 dirivunt fontes, tutius relegenda. VERVM ad-
 monet iam tum rabor ingenuus, tum epistolæ
 conditio, ut rei tam spurcæ, ac sine sale penitus, si-
 lentium imponamus. PRIVS, q̄ ex hoc Speratico
 Labyrintho in apricū, amenūq; locum alterum
 Ariadæo filo egrediamur, paucos ex Sperati-
 onibus salubus, i. tenera Beta languidioribus, rejicere
 in hunc locum libuit. Id quod hæc præsertim causa
 factū est, quod non pauci, quibus indignos extimat
 Viennenses tantū hos Speraticos iocos celebrent,
 q̄ tum ceteri sapientū Dicterijs soleant, delectari.
 Nec mirum, nam balbus balbo delectatur maxie.
 Et Casca Casco sit usq; gratissima. Malorū malis
 dulcius commercium. Labra lactucat amant non ab-
 similes. Facinus quos inquat, æquat. Harpaga sua-
 ribus

Proter.

in. d. d. d.

Proter.

Nota.

ribus furetur. Pacē seruant cōmerciū culpe. Sicut enim bonorum gratissima conuersatio ita et malorum inuicē cōmerciū delectabile. Fauēt furibus plerumq; fures. Bibaces ebrii. Intemperantibus gule dediti. Veneri addicti inachos diligant, & adulteros. Gratum sicariorū grassatoribus cōubernium. Lufor nō secus ludo deditū, q̄ natus canis ferā uestigat in umbra. Iudex iniquus iniustus ad mortem iudicat sui similes. Non ergo mirū speratū sibi similibus indignos dicere Viennēses. Crede sperate summa te eos afficere contumelia, quos in cælum conaris euehere. Non caret suspitione, quom quis ab improbo cōmendatur. Melius est obiurgari a iusto (inquit Augustinus) q̄ ab improbo laudari. Vide sperate ne de te, & is, quos extimas nos indignos, aptissime dici cōueniat ap̄t̄ Bū Aco ̄x̄u yōq. Fatemur tecū sperate nos Viennēses Theologitum te, tū a te tantopere laudatis indignos esse. Faxit deus optimus, maximus hanc tuā, tuorumq; dignitatē hinc illuc perpetuo relegari. Vnde venit Titan, & nox ubi sidera cōdit, Monent sapientes accurate malorū hominum cōmerciū fugiendum, ne horum conuersatione infici boni queant. Qui enim tetigerit pecē inquit, i. 1. nabitur ab ea, & qui cōmunicauerit superbo, induet superbiam. Sed iam ad betacros sales tuos fisti act oratio. CASEARIUM inquit (inquit) Viennēses estis

ses eslis. Vide lector Sperato dignum ioculam. Ex
tate tuo transis ad iniuriā? Nam apud te caesariū
lus eo uescentiū inficit uoluntates? mallemus iuris
caesarij plenam deglutire lacunā, q̃ Speraticorum
spurcis luxibus, uerbisq; retreari. lus enī caesariū Mat. ca.
in os intrans in uentrem uadit, & in secessū emit- 13.
titur. Sparci autem luxus, ac obscena uerba, quae
procedunt de ore, de corde exeunt, & ea cotinuat
hominē. De corde enim exeunt cogitationes male,
detractiones, blasphemiae, proximi odia, persua-
siones impie, & huius generis scelera mille alia. A T
Pascales eslis (iquit) Australes. Betaceus et iocus
ipse pariter. Quid si te uerius Venereā pruriginē,
quos afficis iniuria, uocitent Australes? Hi enim
statis diebus aliquot casco uescuntur, & carnibus,
at tibi, tuiq; similibus uentri deditis, nulla a carni-
bus, aut Venere penitus abstinentia. Australes ex
ueteri instituto Pasca celebrant, at Speratici fe-
storum nulla uel modica reuerentia. EX centum
Monachis, praesbyterisq; Viennēsi bus; inquit uix
annos reperitur castratus. O salem insulsam Spe-
ratica dignissimū sapientia. Si saperent incastrati
sibi ducem uel grandi pretio deligerent te Spera-
te. Ferunt qui te intus, & in cute norunt i. quibus
indignos extimas Viennenses, olim post diuinam,
decuratamq; inuestigationē, nullam incastratorū
Centurionē potuisse Sperato uertigine alterū

G reperiri

reperiri. Quid quod afferat hac in re nec te multa
Sardanapalis, Tereisq; iure cedere, qd' pronū
in Venerem te, innata libido extimulet, flagret
uitio patrisq; tuosq;. Alunt idē te probe tibi con-
scium ante annos aliquot in sepulchro tuo senaria
elos hos palmipedalibus literis exculpisse.

SPERATI EPITAPHIVM.

Speratus sitis hoc, quod uides tumulo,
Sed caue lector genitores querere.
A puero dilexi luxam, Venerem.
Scripsi nil esse sanctius coniugio.
Miseram dixi lectum solitarium.
Pratuli doctis vulgus temerarium.
Pratuli Papis me, Laterani Saxicum,
Indixi bellum cucullatis Monachis.
Scriptam reliqui posteris barbariem,
Qua dixi palam Viennenses asinos,
Nec eos dignos mecum sentientibus.
Moravis nota lingua, nita, uincula.
Hæc tantum lector dicere nolueram.

Q Vam se digno loco Speratus deludat Viennē-
ses Theologos, quod ueluti asinina nos capita, quid
castratus significet, ignoremus. Quid t' quod bar-
barissimus hic Speratus Græcarū literarū notitiā
sibi audeat arrogare? Scio (inquis) quid eunuchus
significet apud Græcos. Is ne Sperate in eorū sen-
tentiam, qui ἐνωχὸς dictum putant ab ἐν, καὶ
νωχ,

quouis modo. Non preferimus illi notum hoc, sed
dicimus castitatis notum, baptismatis notum plurimum
exornari. In potestate enim nostra est nouo notum,
bonum ius nostrum in melius commutare. Hinc infra, et
in quarto articulo tuo nil penitus, quod stulta, ac impia
contineri. ADMONES Viennenses ciues veluti
fratres tuos, ut a nostra impia abominatione ca-
neant. En lupus rapax predicat agricolis. Docet
gallinas iungere se vulpibus. Ab ipso cauendum Spe-
rate, qui dicunt album nigrum, et nigrum album, turpia
empeleceda, honesta penitus euitanda, qui ecclesie
veteribus, sanctisq; institutionibus, suas. i. aniles
Nemias insulse praeferunt. In quorum ore prae-
ter scurrilia nil reperire queas. Ab eo cauendum Spe-
rate, cuius maledictione os plenum est, et amaritudinis,
et dolo sub lingua eius labor, et dolor, et cetera
quae relata sunt a Davide psalmo nono. Vide lector
an ipse, multoque prioribus Sperati haec barbaries sit
referta. AN non sine sale sal est, quom nos Spera-
tico indicio sophistae de fide, et peccato loqui praes-
sumamus, quid sit tamen fides, aut peccatum penitus
ignorantes. VNDE comicis Sperate nescire nos
quid fides sit, vel peccatum? Suspicamus id accepisse
te ab ipso, quibus indignos asseris Viennenses. Dispe-
reamus si genus hoc hominum, aut quid fides sit in-
telligant, aut vita, moribusq; seruent candorem. Pec-
catum vero ob longam peccandi consuetudinem, tam

notum

Prout.

eisdem, q̄ eorum nomīa sunt, aut officia. Non pa-
 titur imperata bīdua disceptatio, ut parte hac,
 quēstionē cā pluribus dissoluamus, qua queritur.
 Sit ne fides sine bonis operibus omnino sufficiens
 ad salutem? Sed quom nō patiat̄ur loci angustia de
 hac ipsa. q. multa referre, libuit tamē ad plenam
 ueritatis huius cognitiōē, Mortuā scilicet esse sine
 operibus uerā fidem, remittere lectorē ad id Au-
 gustini uolumē, quod octuagintatriū quēstionum
 inscripsit. 76. uidelicet. q. Q̄uo loco Pauli, & Ia-
 cobi Apostolorū dicta cōcordat. Dicit enī Paulus
 cap. 3. ad Romanos iustificari hominē per fidem
 sine operibus, & Iacobus cap. 2. inanem esse fidē
 sine operibus. Quis (inquit) ille dicit de operibus,
 quę fidem pręcedunt, iste de ip̄s quę fidē sequuntur,
 sicut etiā ipse Paulus multis locis ostēdit. IGNORATIS
 quid fides sit. Fatemur Sperate nescire nos
 fidem tuam. Eam autē fidem, quam in epistola ad
 Hębreos definit Paulus Apostolus firmē didicius Cap. 11.
 a cinabulis. IGNORATIS (inquit) qd peccatū sit.
 Facile tibi Sperate scire, quid peccatū sit, quod &
 natus, educatusq; fueris in peccato, natalisq; tui
 tenorē accurate seruaueris in hunc diem. Et utinā
 finem imponeres ante mortem. Nobis autē placet
 ea peccati definitio, quam refert Augustinus cap.
 27. 22. uoluminis contra Faustum. Peccatum est
 (inquit) factum, uel dictū, uel concupitum aliquid

contra eternam legē. Placeat et brevis illa finitio
 ex prima Canonica Iohannis apostoli. Peccatū (in-
 quit) est iniquitas. Sed despicimus nos cū maximo
 peccatorū, de peccato pluribus disputare. DICIS
 inter cetera non stare cū uera fide peccatum, qđ
 fides lux sit, peccatum tenebra. Nonne Sperate
 Christianorū spes lux quoq; quedam est? An dices
 cū hac Christiana spe nō posse etiā manere pec-
 catum? Disce Sperate non omnē lucem tenebris
 esse contrariā. Num stellarum lux patitur noctis
 tenebris? Fatemur tecum, immo cū ueritate po-
 tius fidem formatam peccatū secū pati nō posse.
 Informis autem fides secum peccati patitur ratio-
 nem. Nonne fidelis existens in peccato habet spe-
 randarum substantiā rerum argumentū non ap-
 parentiū? Ergo et fidem pariter. Quis sana mētē
 neget Christianū peccatorem et in Deū credere,
 atq; Christū? Præterea sexcenta sunt in scriptura
 sacra loca, quibus ostenditur sine peccato in hac,
 Ca. primo quam degimus uita, hominē esse nō posse. Si dixer-
 priā cplā rimus (inquit Euangelista Iohannes) quoniam pec-
 catum non habemus ipsi nos seducimus, et ueritas
 in nobis nō est. In quo igitur homine uiuente re-
 peries ipse fidem, si eam asseris gū peccato manere
 nō posse? Putas ne infidelē esse, quēlibet peccatōrē?
 An rursus asseris absq; fide fidelē aliquē reperiri?
 i. sine formali causa, formali effectu, ueluti si di-

xeris absq; cā dote candidū. Sed ualeat insulsa hæc
Speratica Dialectica. Ignorane Sperate argu-
mentandi formā hanc! In nullo potest peccatore
stare fides. Sed omnis homo uiuens peccator est. In
nullo igitur uiuente homine fides manet. Conclu-
das si in te fides sit, non esse te uiuentem hominem
fateri oportet. SED quid cū murisperito de fide
pluribus disputandum! EXPONAS rogemus
Sperate qualis iocus sit, quom subdit mox. Verum
cū fide sophistarū omnia peccatorū genera stare
possunt. Qui sunt apud te Sperate Sophistæ? Ve-
teres (si nescis) sapientes Sophistas dicebantur. Neq;
ij solū (ut Laertius auctor est) uerū porre quoq;
Sophistarū appellatione honorabatur. Cratinus
præterea in Archiloco, Homerū, & Hesiodū ad-
mirans ita illos uocat. Spensippus de Platonis de-
finitionibus, Sophistam dicit, iuuenū nobiliss. atq;
diuitū mercenarium uenatorē. Quid per Sophis-
tam Cicero uoluerit intelligi, docet Seneca in. 19.
epistolarum uolumine. Exponendū a te fuerat quæ
sit Sophistarum fides, cum qua omnia peccatorū
genera secundū Speraticā sapientiā, stare possint.
Quod si ita sit, Sperati fides, Sophistarū principis
fides erit. LEGEBATVR illud ex sexto articulo
tuo. In maxima castitate, maxima est tentatio lu-
xuriæ. Disseream (inquit hoc audiens nasutus quis-
piam) si maxima hæc luxuriæ tentatio unq; locum
habuerit

Lib. prio.

LIB. II.

habuerit in Spero. Querentibus asserti huius
 ceteris rationem. Quoniam (inquit) prouidus Spe-
 ratus ad extinguendam luxuriam, non exiguum
 τὸν τῆς ἁγίας ζωῆς σῶμα affluere secū defert. Sed
 alia ab hoc ad uincendā maxime luxurie pronita-
 tem sapientū remedia. Vitata Venereorū hoīm,
 uerborūq; euitatio. Nam, ut ex menandro ca. 15.
 primæ epistolæ ad Corinthios refert Paulus, Cor-
 rumpunt bonos mores, colloquia mala. Muliebris
 cōmertij fuga. Cum castis hominibus conuersatio.
 Honestorū laborum cōtinuus tenor. Cibi, potusq;
 cōminutio. Nam, ut inquit Comicus, Sive Cerere,
 Terētius **¶** Baccho friget Venus. Ieiuniorū frequētia. Ca-
 ste uiuentium meditatio. Castorum scriptorū fre-
 quens lectio. Effrenis corporis castigatio. Emissi
 sponte noti hinculū. Bonæ fāmæ conquisitio apud
 probos. Luxuriosorū opprobria. Firmata cōsue-
 tudo. Instantis mortis memoria. Castitatis in uita
 altera premiū. Sunt **¶** ad hāc mitigandā luxuria
 pūritatē suffugia centū alia. Sed rebellibus agro-
 tis uel a medico peritissimo uix, uel aggre omnino
 consulitur. DE Luterianis articulis, quos Christi-
 anos esse dicit, nihil modo ad Theologos Viennēses.
 Nō ambigimus tamē doctrinā eā sine suspitiōe nō
 esse penitus, quæ sit a summis principibus, doctis,
 Christianiq; uniuersitatibus, prudentibus rebus
 publicis, tamq; in fide suspecta toties condēnata,
 quæue

Terētius
 in Eum.

quæ sit tot uniuersalibus Cœcilij, doctis, sanctis,
catholicisq; uiris contraria deprebensa. Verum
de hac re tractare modo nequaquam patinet institutū.

LVDENS in fine articuli septimi. Vos mēdaces
(inquit) salua grāmatica. Decētim dixisses (Quid
enī barbaro negotij cū grāmatica? saluo pudore,
suspiciamur nec ab re quidē scribēti hæc tibi oēm
penitus abfuisse pudorem. Scribunt Stoici pudorē
esse ignominie metum. At tibi nullus ignominie
omnino metus. Ergo nec pudoris quoq;. Sæpe enī
uidemus (inquit Cuius) fractos pudore, q ratione
nulla uincerētur. Sed quid cum pudore sperato,
qui a puero perfricuit omni frontem? VELLEM
(inquit) Scolasticos Viennenses fieri dei doctores,
qd nūq; esse debet. L Audauimus semper, nec de-
sinimus in presentia laudare scolasticos omēs, qui
dei doctrine accurate student. Verū nō culpamus
scolasticos alios, qui bonis artibus alijs quantum
par est sese applicuerint, quod bonæ artes ad do-
ctrinam, quæ de Deo est, plurimum conferunt, id
qd ex iure tuo discere debuisses. Extat sperate
(si nescis) elegās, ac plena eruditōe diui Hierony-
mi ad Magnū oratorem Romanam epistola, quæ
aperte docet sacre scripturæ authores, Ethnicos
scriptores & accurate legisse, & scriptis suis infe-
ruisse frequenter. Enumerat inter hos Moysen,
Salomonē, prophetas aliquot, Iosephū, Philonem,

Laertius
lib. 7.

2. Tuscus
lanarū. q.
Præter.

37. dist.

Quadratum, Originē, Clementem, Tertulianū,
 Cyprianū, Arnobium, Lactantiū, Victorinum,
 Hilariam, ac plures insignes viros alios, qui libros
 suos humanis scientiis exornarunt. Vellemus dice-
 res Sperate qua ratione gentiliū Philosophorum
 contra nos argumenta dissolueres, si eorum dog-
 mata penitus ignorares? Nouit artificem sui, et
 obliqui iudicē esse oportet? Mōne rursus opposita
 iuxta se posita nitidius elucescunt? Lactatur vulgo
 Aristotelicam illud. Ignorantis vinculum, non est
 soluere. Quid de Paulo Apostolo dicendum? qui
 Epimnidis porte abusus versiculo est scribens ad
 Titum, ἡγῆται ἐνὶ φῶσι διὰ τὴν ἡσυχίαν
 ἡγῆται. Id est, Cretenſes semper mendaces, male
 bestie ventres pēgri. In alia quoque epistola idem
 Paulus Menandri hunc ponit senariū. ὅτι ἰσχυρὸν
 ἔστιν ἡμῶν τὸ καλὸν καὶ τὸ κακόν, latine sic. Corru-
 punt enim mores bonos colloquia mala. Et apud
 Athenienses in Martis curia disputant, Aratum
 testem vocat. ipsius enim (inquit) ἔστι γένος ἡμῶν,
 quod Græce dicitur τοῦ ἔστι γένος ἡμῶν.
 Scribunt Theologi scientias humanas omnes, ad
 eam scientiam, quæ de deo est, ueluti ad finem, ne-
 ritione ordinari, sicut et ad deū ipsum, quæ facta
 sunt omnia. Quid quod sint scientiis humanis alijs
 ueram de deo scientiam habere nō possumus. Per
 Ad Ro. c. ea enim (inquit Paulus) quæ facta sunt intellectu,
 primo. inuisibilia

inuisibilia dei a creatura mundi conspiciantur:
 TAKAS nos alibi Sperate, quod nostra opera
 fueris apud Moranos passus vincula. Et cur Spe-
 rate, quod tua culpa factum est, alijs ascribere nō
 uereris? An putas tā otiosos esse nos, ut Speratica
 negotia Theologis Viennensibus curae sine? Vana
 tantum rerum tuarum nobis cordi fuit, simul et
 mō est, ut scilicet uetera negligia repetens, in frugē
 tandem redeas meliorem. Hoc enim re non tantū
 nomine Christianis decem officium, ut errantes a
 uero grege oues, in solitā, tutamq; a lupis Canā,
 conentur reducere. Sis licet (ut memorant) in ebi-
 bito iam errore carbonis Adamātinis penitus in-
 nodatus. Quae passim naper es Sperate debuerant. *Proner.*
 et reddere cautiorem, ne Haeremie illud de te, tuq;
 similibus dictū esse uideatur. Percussisti eos (inquit) *Cap. 5.*
 et non doluerunt, attrinxisi eos, et renuerunt ac-
 cipere disciplinam. Indurauerunt facies suas supra
 petram, et noluerunt reuerti. Alibi quoq; idem *Cap. 18.*
 propheta de desperatis loquens. Desperauimus
 (inquit) Post cogitationes nostras ibimus et unus-
 quisq; prauitatem cordis sui mali faciemus. VERE-
 mur ut illud Canidia nostra obijcias facultati. *Hor. in*
 Quid obseratis auribus fundis praecors? Non saxa *Epodo.*
 nudes sordiora nauitis Neptunus alto tandis bi- *Proner.*
 bernus salo. Monet Paulus Apostolus ab inuisi-
 di hominibus discedendū. Quod exponens Atha- *1. Timo.*
 theos. &

natus sic inquit. Quom̃ semel, aut bis istos cōmo-
ne fieris missos fictio erit. Huc tēdit sapiētis illud.
Ecclesi. c. Vbi auditus non est, non effundat sermonem.

32.

SUBNECTIS et hac adverbū ferme. O DI-
LECTI stulti Australes deberem vos Theologos
uocitare, hoc est Dei doctores, quod non multis, et
iure quidem quia nō estis, nec effici multis. FINIS
libelli principio, medioq; nō omnino absimilis. i. nō
minus sine sale, q̃ illa. Nonne studiosē lector credi
par est, nō prædico ingenio hominē, sed rudē subli-
cū quēpiā somno, vinoq; sepultum, quicqd libelli
est, effuisse? NON cupimus Sperate, ut Theo-
logos Viennenses nos uocites, quod tua uocatione
nulla nobis aut uituperatio nascatur, uel laus. MI-
NARIS tandem, si siluerimus, alia ip̃ maiora in
nos scribere. Nū legisti Sperate nequaq; tutū esse
in eos scribere, qui etsi nō proscribere, aptius tamē
rescribere multo queāt? Quid obfuit bonē Sperate
Homeri gloria Homeromastix, Virgilij landi
Virgiliomastix. Ciceronis immortalī nomini Ci-
ceromastix? Nisi forsā Hierostrati exemplo qua-
libet. tibi nomen statu- ris comparare.

Val. Max
lib. 8.

VERVM admonet iam tū rubor ingenuus, tū
epistolaris conditio, ut rei tam spurcæ, ac sine sale
penitus, silentium imponamus.

LVSIMVS ex tempore hac Sperate pauca ex
sincera te Christi domini charitate, ad sanam resi-
piscētiā

piscetiam reuocantes. At lupus pulum mutat, non
 ingenuum. Et ut eleganter inquit Euripides. Ο μὲν
 πονεῖς οὐδὲν ἔδωκε πάλιν κακὸς. Nil præter Prouera
 malam malus esse poterit. Qui semel scurra, nunq̃
 pater familias. Et (ut inq̃ Plautus) Scurra facit
 qđ confecerit. Quod si uoti nostri cōpotes esse
 nequauerimus. i. si more tuo pges deinceps insulse,
 ac mendaciter maledicere, Archilocoos forsū pro-
 prii armabis Iambis. Nec spes nobis omnino de-
 est, qn te arundineo telo ad Lycābis, Neoboleue Prouerb.
 τοῦ ἑπὶ χοῦ, aliquando cōpellamus. Scripsimus Hor. item
 hæc præterea latine, ac doctis tantum, quod culti-
 ceteri.
 Atorum uulgarium, idest, Bardorū hominū, tuq;
 familiū iudiciū, penitus contemnimus. Vulgarū
 enim ineptorū, ac ignorantie propria cōfectorum
 scriptorū est, uulgaribus, ineptis, ac inscis ho-
 minibus uel uernacule scribere, uel huic hominū
 generi iam digna eis scripta dicere. (Vt sese muli
 scalpūt, sic et asini). Nec id ipsi alia ratione facti-
 tant, nisi quod sciunt, nō esse ecorū, uel de palli-
 Prouera
 dulis coloribus indicare. VALE, et esto memor tā
 mortis, q̃ future post mortem uite, cuius nemo
 sancte turbator pacis participes esse potest. SED
 aduersperascent altera iam dici, Speraticoneq; la-
 boreu hunc perosa, receptui cauendum iubet
 protinus.

SIC VA interimprimendū ob ecleſitatem mi-
nutula errata admiſſa fuerint, equis
lector boni conſulat.

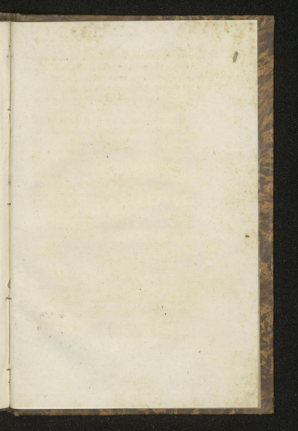
IN Epitaphio, lege, quem uider.

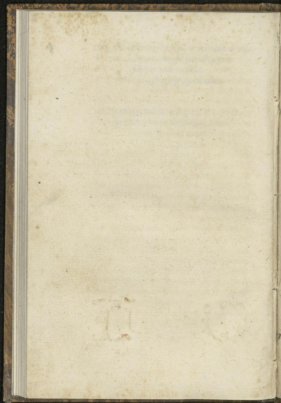
VIENNAE IN AEDIBVS SIN-

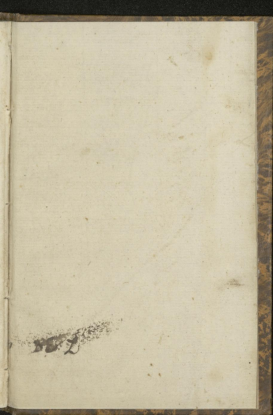
gularis quinto Idus Iulias. Anno

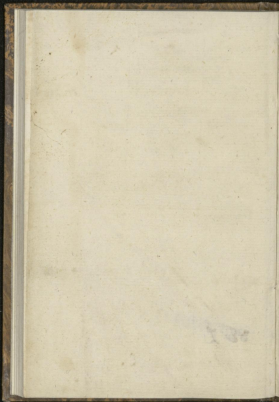
poſt Chriſtum natum

M.D.XXIII.

780 -

